EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 26.6.2014.
COM(2014) 386 final

2014/0197 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**

**ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un aptur tās piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu**

# PASKAIDROJUMA RAKSTS

## 1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

ES politika attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm ir noteikta saskaņā ar stabilizācijas un asociācijas procesu, ko Eiropas Komisija sāka 1999. gada maijā. Lisabonas sanāksmē, kas notika 2000. gada 23. un 24. martā, Eiropadome secināja, ka pirms Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu slēgšanas ar Rietumbalkānu valstīm būtu jāveic asimetriska tirdzniecības liberalizācija. Asimetriska tirdzniecības liberalizācija ir paredzēta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu. Regulu (EK) Nr. 1215/2009 piemēro līdz 2015. gada 31. decembrim.

Kopš stabilizācijas un asociācijas procesa sākšanas ir noslēgti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumi starp Savienību un visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm, izņemot Bosniju un Hercegovinu un Kosovu[1]. Bosnija un Hercegovina 2003. gadā tika atzīta par ES potenciālo kandidātvalsti, un 2008. gadā tā parakstīja Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, piekrītot ES dalības nosacījumiem. Kopš tā laika, kamēr būs pabeigts Stabilizācijas un asociācijas nolīguma ratifikācijas process, Bosnijai un Hercegovinai tiek piemērots pagaidu nolīgums par tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem.

Ņemot vērā starp Savienību un visām stabilizācijas un asociācijas procesā iesaistītajām valstīm izveidoto uz līgumiem balstīto režīmu ietvaros paredzētās tarifu liberalizācijas atšķirīgās darbības jomas un saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1215/2009 piešķirtās preferences, tiek ierosināts pagarināt Regulas (EK) Nr. 1215/2009 darbības termiņu līdz 2020. gada 31. decembrim, lai valstīm, kuras izmanto ārkārtas tirdzniecības pasākumus, un Eiropas Savienībai dotu pietiekami daudz laika preferences, kas piešķirtas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1215/2009, vajadzības gadījumā pielāgot Stabilizācijas un asociācijas nolīgumos paredzētajām. Pēc Eiropas Savienības 2013. gada 1. jūlija paplašināšanās Bosnija un Hercegovina vēl nav piekritusi pielāgot tirdzniecības koncesijas, kas piešķirtas saskaņā ar pagaidu nolīgumu, lai ņemtu vērā preferenciālo tradicionālo tirdzniecību starp Horvātiju un Bosniju un Hercegovinu Centrāleiropas brīvās tirdzniecības nolīguma (CBTN) ietvaros. Ja Bosnija un Hercegovina un Eiropas Savienība nespētu vienoties par tirdzniecības koncesiju pielāgošanu, preferences, kas Bosnijai un Hercegovinai piešķirtas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1215/2009, būtu jāaptur no 2016. gada 1. janvāra. Tiklīdz Bosnija un Hercegovina un Eiropas Savienība būs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par tirdzniecības koncesiju pielāgošanu pagaidu nolīgumā, minētās preferences tiks atjaunotas.

Līguma par Eiropas Savienību 21. panta 1. punktā ir noteikts, ka Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir principi, kuri ir iedvesmojuši tās izveidi, attīstību un paplašināšanos un kurus tā tiecas veicināt visā pasaulē, ieskaitot demokrātiju, tiesiskumu, universālu un nedalāmu cilvēktiesību un pamatbrīvību principu un cilvēka cieņas neaizskaramību. Eiropas Savienībai ir jāievēro un jāveicina šie principi arī savā ārējā darbībā, cita starpā, kopējā tirdzniecības politikā. Regula (EK) Nr. 1215/2009 neparedz iespēju uz laiku apturēt ārkārtas tirdzniecības pasākumu piešķiršanu gadījumos, kad šo pasākumu izmantotāji nopietni un sistemātiski pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus. Ir lietderīgi ieviest šādu iespēju, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad kādā no valstīm un teritorijām, kuras piedalās Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesā vai ir ar to saistītas, nopietni un sistemātiski tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi, var ātri rīkoties.

[1] Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Tiek iekļauts arī tehnisks pielāgojums attiecībā uz Melnkalnes piekļuvi papildu vispārējai kvotai vīna importam.

## 2. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 207. panta 2. punkts.

## 3. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātā regula nerada papildu izmaksas ES budžetā. No 2015. līdz 2020. gadam nebūs papildu tarifu ieņēmumu zaudējumu saistībā ar produktiem, kuru izcelsmes vieta ir kādā no pašreizējām saņēmējvalstīm. Hipotētiski ieņēmumi, ko varētu gūt no eksporta nākotnē, netiek uzskatīti par tarifu ieņēmumu zaudējumu.

2014/0197 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**

**ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un aptur tās piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Padomes Regula (EK) Nr. 1215/2009[2] paredz asimetrisku tirdzniecības liberalizāciju starp Savienību un Rietumbalkānu valstīm un attiecīgajām teritorijām, līdz 2015. gada 31. decembrim piešķirot gandrīz visiem minēto valstu un teritoriju produktiem ārkārtas neierobežotu beznodokļu piekļuvi Savienības tirgum.

(2) Regula (EK) Nr. 1215/2009 neparedz iespēju uz laiku apturēt ārkārtas tirdzniecības pasākumu piešķiršanu gadījumos, kad šo pasākumu izmantotāji nopietni un sistemātiski pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus. Ir lietderīgi ieviest šādu iespēju, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad kādā no valstīm un teritorijām, kuras piedalās Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesā vai ir ar to saistītas, nopietni un sistemātiski tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi, var ātri rīkoties.

(3) Ņemot vērā starp Savienību un visām stabilizācijas un asociācijas procesā iesaistītajām valstīm izveidoto uz līgumiem balstīto režīmu ietvaros paredzētās tarifu liberalizācijas atšķirīgās darbības jomas un saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1215/2009 piešķirtās preferences, tiek ierosināts pagarināt Regulas (EK) Nr. 1215/2009 piemērošanas termiņu līdz 2020. gada 31. decembrim, lai valstīm, kuras izmanto ārkārtas tirdzniecības pasākumus, un Eiropas Savienībai dotu pietiekami daudz laika preferences, kas piešķirtas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1215/2009, vajadzības gadījumā pielāgot Stabilizācijas un asociācijas nolīgumos paredzētajām.

(4) Regula (EK) Nr. 1215/2009 paredz vispārējo kvotu tāda vīna importam Savienībā, ko klasificē ar kombinētās nomenklatūras (KN) kodiem 220421 93-220421 98 un 220429 93-220429 98. Minētā kvota ir pieejama visām Rietumbalkānu valstīm vai teritorijām, izņemot Melnkalni, kad ir izsmeltas to Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā noteiktās atsevišķās kvotas vīnam. Ar Melnkalni noslēgtajā Protokolā par

[2] Padomes Regula (EK) Nr. 1215/2009 (2009. gada 30. novembris), ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu (OV L 328, 15.12.2009., 1. lpp.).

vīnu ir ietverta tikai kvota vīnam, ko klasificē ar KN kodiem *ex* 220410 un *ex* 220421, ko šī valsts nav varējusi izpildīt. Tādējādi ir kavēta Melnkalnes piekļuve beznodokļu vīna kvotai produktiem, uz kuriem neattiecas ar šo valsti noslēgtais Stabilizācijas un asociācijas nolīgums. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm un teritorijām, ir lietderīgi paredzēt, ka arī Melnkalnei tiek nodrošināta piekļuve vispārējai vīna kvotai produktiem, ko klasificē ar KN kodu 220429, nenosakot, ka pilnībā jāizmanto atsevišķā kvota.

(5) Kopš stabilizācijas un asociācijas procesa sākšanas ir noslēgti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumi ar visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm, izņemot Bosniju un Hercegovinu un Kosovu[3]. Padome 2013. gada jūnijā ir pilnvarojusi Komisiju sākt sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu.

(6) Bosnija un Hercegovina 2003. gadā tika atzīta par Savienības potenciālo kandidātvalsti, un 2008. gada 16. jūnijā tā parakstīja Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ("Stabilizācijas un asociācijas nolīgums"), piekrītot nosacījumiem par dalību Savienībā. Kopš tā laika, kamēr būs pabeigts Stabilizācijas un asociācijas nolīguma ratifikācijas process, Bosnijai un Hercegovinai tiek piemērots pagaidu nolīgums par tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem[4] ("pagaidu nolīgums").

(7) Tomēr Bosnija un Hercegovina vēl nav piekritusi pielāgot tirdzniecības koncesijas, kas piešķirtas saskaņā ar pagaidu nolīgumu, lai ņemtu vērā preferenciālo tradicionālo tirdzniecību starp Horvātiju un Bosniju un Hercegovinu Centrāleiropas brīvās tirdzniecības nolīguma (CBTN) ietvaros. Gadījumā, ja līdz šīs regulas pieņemšanai Eiropas Savienība un Bosnija un Hercegovina nebūs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā un pagaidu nolīgumā paredzēto tirdzniecības koncesiju pielāgošanu, Bosnijai un Hercegovinai piešķirtās preferences būtu jāaptur no 2016. gada 1. janvāra. Tiklīdz Bosnija un Hercegovina un Eiropas Savienība būs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par tirdzniecības koncesiju pielāgošanu pagaidu nolīgumā, minētās preferences būtu jāatjauno,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

*1. pants*

Regulu (EK) Nr. 1215/2009 groza šādi.

1) Regulas 2. panta 1. punktam pievieno šādu d) apakšpunktu:

"d) valstīm un teritorijām, kas minētas 1. pantā, ir jāatturas no iesaistīšanās nopietnos un sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumos, tostarp attiecībā uz galvenajām darba tiesībām un demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipiem.";

2) Regulas 12. panta otro un trešo teikumu aizstāj ar šādu:

"To piemēro līdz 2020. gada 31. decembrim."

3) Regulas I pielikumā 5. zemsvītras piezīmi aizstāj ar šādu tekstu:

"(5) Lai par Melnkalnes izcelsmes vīnu varētu saņemt vispārējo tarifu kvotu attiecībā uz produktiem, ko klasificē ar KN kodu 220421, iepriekš jābūt izsmeltai atsevišķajai

[3] Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

[4] Pagaidu nolīgums par tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītajiem jautājumiem starp Eiropas Kopienu, no vienas puses, un Bosniju un Hercegovinu, no otras puses (OV L 233, 30.8.2008., 6. lpp.).

tarifu kvotai, kas paredzēta ar Melnkalni noslēgtajā Papildprotokolā par vīnu. Šī atsevišķā tarifu kvota ir atvērta ar kārtas numuru 09.1514."

*2. pants*

Regulas (EK) Nr. 1215/2009 piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu aptur no 2016. gada 1. janvāra.

*3. pants*

1. Neatkarīgi no 2. panta Regulas (EK) Nr. 1215/2009 piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu neaptur, ja pirms 2016. gada 1. janvāra Eiropas Savienība un Bosnija un Hercegovina paraksta un provizoriski piemēro vienošanos par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma un pagaidu nolīguma pielāgošanu, lai ņemtu vērā Horvātijas pievienošanos Eiropas Savienībai.
2. Ja šā panta 1. punktā minētā vienošanās netiek parakstīta un provizoriski piemērota pirms 2016. gada 1. janvāra, Regulu (EK) Nr. 1215/2009 attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu atsāk piemērot no dienas, kad šāda vienošanās tiek parakstīta un provizoriski piemērota.
3. Komisija publicē paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, tiklīdz ir parakstīta 1. punktā minētā vienošanās.

*4. pants*

Šī regula stājas spēkā septītajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

| | |
|---|---|
| *Eiropas Parlamenta vārdā — priekšsēdētājs* | *Padomes vārdā– priekšsēdētājs* |